

การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF THE STATE OF APPLYING THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY
IN THE MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE LOCAL
GOVERNMENT ORGANIZATION IN CHIANG RAI PROVINCE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

ของ วิชาญ จินายะ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชระ จตุพร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	วิชาญ จินายะ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระะ จตุพร
คำสำคัญ:	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การบริหารจัดการสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนก อายุ เพศ และประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน ข้าราชการครู จำนวน 234 คน รวมทั้งหมด 278 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติหาค่า (T-test) ใช้การเปรียบเทียบ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2) การเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์การทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

Title: A STUDY OF THE STATE OF APPLYING THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY
IN THE MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE LOCAL
GOVERNMENT ORGANIZATION IN CHIANG RAI PROVINCE

Author: Wichan Jinaya, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao,
2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Watchara Jatuporn

Keywords: The Philosophy of Sufficiency Economy, The School Management

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the condition of applying the sufficiency economy philosophy in the management of educational institutions under the local administrative organizations in Chiang Rai Province; 2) to compare the application of the sufficiency economy philosophy in the administration. Manage educational institutions under local administrative organizations in Chiang Rai Province, classified by age, gender and work experience. The sample group consisted of educational institute administrators and government teachers under local administrative organizations in Chiang Rai Province, Academic Year 2020, consisting of 44 school administrators, 234 government teachers, a total of 278 people. Morgan by simple random The instrument used in the research was a questionnaire. The results of the analysis were for the Concordance Index of 1.00 and the confidence value of the whole version was 0.98. The statistics used in the data analysis were: Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation Statistical findings (t-test), comparison (F-test), and one-way ANOVA when significant differences were found by comparing the differences by pairs by Scheffe's method. (Sheffe's method) The results of the research were as follows: 1) The application of the Sufficiency Economy Philosophy in the management of educational institutions under the local administrative organizations in Chiang Rai Province found that the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was curricula and learning activities, followed by educational institution management. and outcome/success picture, respectively. The aspect with the lowest average was the aspect of student development activities. In Chiang Rai Province, classified by gender, age and work experience, it was found that both overall and each aspect There are differences in 5 aspects, namely, educational institutions management. Curriculum and learning activities in organizing student development activities in the aspect of personnel development of educational institutions and in the aspect of outcomes/images of success.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายศวิต พักงาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 และนายจตุพล โนมณี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล เทศบาลนครเชียงราย ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจทานเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่าน ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนศิษย์ประสบความสำเร็จในวันนี้

วิชาญ จินายะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	10
แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา	17
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	26
การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	32
การดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น.....	34
โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ และ ประสบการณ์การทำงาน	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดเชียงราย	62
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน	75
บทที่ 5 บทสรุป.....	86
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ	106
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต	107
ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	117

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป..... 127

ประวัติผู้วิจัย 145

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม	62
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	63
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	66
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	68
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....	70
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	72
ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ (n = 278).....	75
ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามอายุ (n = 278)	76

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ..... 77

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามอายุ..... 78

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามอายุ..... 79

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกตามอายุ..... 79

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามอายุ.....80

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (n = 278)..... 81

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน82

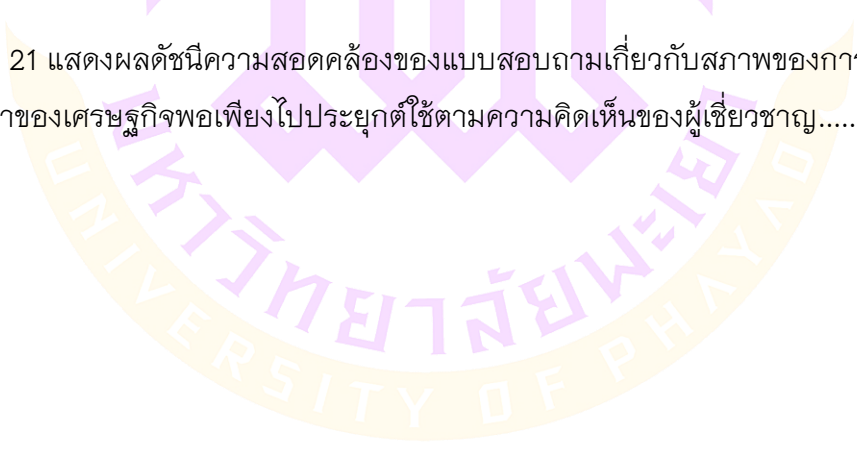
ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน83

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบสภาพความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน.....83

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน84

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน85

ตาราง 21 แสดงผลดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ..... 117

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงสัญลักษณ์โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น.....	35
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	53
ภาพ 3 แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ.....	127
ภาพ 4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	127
ภาพ 5 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศ	128
ภาพ 6 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอายุ.....	128
ภาพ 7 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การทำงาน	128
ภาพ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	131
ภาพ 9 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศภาพรวม	133
ภาพ 10 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุภาพรวม	136
ภาพ 11 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุรายด้าน	138
ภาพ 12 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานภาพรวม	141
ภาพ 13 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานรายด้าน.....	143

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศถือเป็นความสำคัญเร่งด่วน ที่จำเป็นต้องผลักดันให้เกิดการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมทุกด้าน ควบคู่กันไปกับการสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมความดี โดยแสวงหากระบวนการกระตุ้นจิตสำนึกด้านคุณธรรมความดีที่มีอยู่ในตัวทุกคน ให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ในที่สุดจากการศึกษาสถานการณ์ทางด้านคุณธรรมสังคมไทย พบว่าสภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต พบประเด็นปัญหา ความไม่ซื่อสัตย์ คอร์รัปชัน ภาคธุรกิจยังขาดความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ความประพฤติไม่เหมาะสมของผู้นำ ศาสนาด้านคุณธรรมจริยธรรม สถาบันการศึกษามุ่งเน้นผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ นำเป็นห่วงตามด้วยความเท่าเทียมกันทางสังคมตามหลักสิทธิมนุษยชน สังคมไทยมีค่านิยมทางวัตถุสูง และความแตกแยกทางความคิดในชั้นที่รุนแรงสถานการณ์ประเทศไทยในอนาคตอาจมีแนวโน้มที่แย่งลง หากทุกภาคส่วนไม่ตระหนักให้ความสำคัญแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการปฏิรูปทางการศึกษา จึงถือเป็นอีกหนึ่งนโยบายสำคัญที่รัฐบาลต้องเร่งขับเคลื่อนโดยบูรณาการนำเอาแนวทางพระราชดำริศาสตร์พระราชามาปรับใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 23)

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้ชาวไทยมาเป็นเวลากว่า 30 ปีแล้วมีการตั้งคำถามว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไรเพราะเหตุอันใดพระองค์ท่านจึงทรงมีพระเมตตาพระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทย และในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 เป็น 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560-2579) สู่การปฏิบัติโดยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้กำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในระยะ 20 ปีซึ่งมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ที่เกี่ยวข้องกับกรยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพสร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกัน

อย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรักษาความหลากหลายทางชีวภาพชุมชนวิถีชีวิตค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 43)

ศาสตราจารย์พระราชธีรธรรมเป็นตำราแห่งชีวิตเพราะบันทึกรายการจากประสบการณ์จากการทรงงานที่ทำให้ประเทศไทยสามารถผ่านวิกฤตการณ์ต่าง ๆ มาได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกมิติ ศาสตราจารย์พระราชธีรธรรมแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญด้านการพัฒนาคนด้วยการศึกษาอย่างมากทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน แม้แต่ผู้ที่ด้อยโอกาสและสถานที่ห่างไกล ศาสตราจารย์พระราชธีรธรรมสอนให้เราว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น นอกจากเราจะต้องรักษาสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม มิติสิ่งแวดล้อมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการคือการสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานรากเหมือน “เสาเข็ม” ถึงแม้ไม่มีใครมองเห็นแต่เป็นโครงสร้าง “พื้นฐานเริ่มแรก” ที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับ “ชุมชน” ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศนั้นในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงกำชับว่าบทเรียนบทแรกก็คือ “ให้ชาวบ้านเป็นครู” ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยเน้น “การระเบิดจากข้างใน” ด้วยสติปัญญา (กาญจนา เกรียงชัย, 2559, หน้า 16)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กและใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่น โดยมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้จัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยมีมุ่งหมายให้ท้องถิ่นมีการบริการจัดการงานท้องถิ่นที่ดี ตลอดจนจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ประชาชนมุ่งหวัง โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มี 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (ตรีเพชร จินต์นุพงศ์, 2558, หน้า 3)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีนโยบายในการน้อมนำหลักการทรงงานมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการระเบิดจากข้างใน นั่นคือต้องรู้และเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง เพื่อ “แก้ปัญหามาจากจุดเล็ก” ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและนำไปประยุกต์เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป โดยอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำหลักการทรงงานมาประยุกต์เป็นโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจำนวนมาก เช่น “โครงการด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เช่น “โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น” ที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 มิติ ได้แก่ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเกษตร

เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียน สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายได้นำนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดพันธกิจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวทางสถานศึกษาจะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จเป็นอย่างดี ถือว่าเป็นภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอนทุกท่านที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้สู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม แต่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายบางแห่งยังประสบปัญหาในการดำเนินงานอยู่ เช่น งบประมาณในการดำเนินงานระยะเวลาในการดำเนินงาน ความรู้ของผู้ถ่ายทอด ความรู้สู่การปฏิบัติ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2564, สืบออนไลน์)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จเพื่อที่จะนำมาหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 52 โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และข้าราชการครู จำนวน 612 คน รวมทั้งสิ้น 714 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2560, หน้า 65) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน ข้าราชการครู จำนวน 234 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 44 โรงเรียน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปี 2559 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม คือ สภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา ส่งเสริมให้สถานศึกษามีศักยภาพในการที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาบุคคลที่ดีในสังคมต่อไป

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้จักตนเอง การคิดพึ่งตนเอง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง บนทางสายกลาง คือ มีความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป มีความรู้และมีคุณธรรม พร้อมที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

หลักการแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้องมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ประกอบด้วย 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล คือ การใช้หลักความพอเพียงอย่างสมเหตุสมผล 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ ความสามารถในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) การมีความรู้ คือ การนำความรู้ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติได้จริง 2) การมีคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์สุจริต อดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า 5) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านนโยบาย จะต้องมียุทธศาสตร์หรือนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ด้านวิชาการ ต้องมีแผนงาน/โครงการกิจกรรม ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 ด้านงบประมาณ ต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทั่วไป ต้องมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง

ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำหลักสูตรของเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระและแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยจัดหา ผลิต ใช้ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ต้องมีแผนงานแนะแนวจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน ต้องมีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง มีการดำเนินการจัดให้มีโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความจำเป็นท้องถิ่นองค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล ต้องมีการติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร รวมถึงขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ หมายถึง ผลของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีผลลัพธ์และภาพความสำเร็จในแต่ละด้าน โดยมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ได้แก่ สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เชื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับความจำเป็นท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผลพอประมาณกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับภูมิสังคม องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ทั้งหมดจำนวน 52 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เชียงราย จำนวน 1 แห่ง เทศบาลนครเชียงราย จำนวน 8 แห่ง เทศบาลตำบล 24 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 15 แห่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาของตน
2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ข้อมูลของระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา
3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.1 ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.4 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
5. การดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไว้หลายประการดังนี้

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกัน ดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพ ของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สมเดช สวานันต์ (2553, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้และความ เจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล (2552, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่นเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ณัฐธรา พวงธรรม (2553, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพา สถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าส่งเสริมความเจริญด้านความคิดความรู้ควบคู่กับการสอดแทรก คุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

Herbert, Donald and Victor (1950, p. 15) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

Chesterand (1962, p. 23) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Sergiovanni (1992, p. 34) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, หน้า 33) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

พะยอม วงศ์สารศรี (2544, หน้า 23) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลป์และกลยุทธ์ดำเนินการ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย สามารถดำรงตนอยู่ในองค์กรของสังคมได้อย่างมีความสุข

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2545, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการใช้อิทธิพล (Influencing) ต่อคนอีกกลุ่มหนึ่งคือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญอกงาม บรรลุสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดโดยการใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สอง ได้แก่ ครูในฐานะตัวแทน (Agent) ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546, หน้า 22) กล่าวถึงการบริหารว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร (2542, หน้า 27) กล่าวถึงการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ โดยอาศัยปัจจัยสำคัญ การบริหารที่สำคัญมี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4Ms ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุสิ่งของ (Materials) 4) การจัดการ (Management) การบริหารการศึกษาจึงเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ระเบียบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อความเจริญอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนา ส่งเสริมให้สถานศึกษามีศักยภาพในการที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในการทำงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาบุคคลที่ดีในสังคมต่อไป

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ในการจัดการศึกษาทุกประเภท โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษาระดับฐานล่างสุดที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการกิจสร้างสรรค์คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในชาติโดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่ดี มีกลไกของการพัฒนาที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และเกิดขึ้นโดยความร่วมมือร่วมแรงใจจากทรัพยากรบุคคลในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (สุรศักดิ์ ปาเส, 2543, หน้า 15)

สุภรณ์ สภาพงศ์ (2543, หน้า 45) กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิรูปโรงเรียนและการปฏิรูปการเรียนรู้ที่แสดงถึงความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา ไว้ว่า “..ถ้าอยากให้สังคมของเราเป็นอย่างไร เราก็ต้องทำโรงเรียนของเราให้เป็นอย่างนั้น..” และ “..ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่เป็นหลักสำคัญที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน..” ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาโรงเรียน สังคม และประเทศชาติ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 23) กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนไทยให้บรรลุความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของประเทศ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545, หน้า 34) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า เป็นการประกันว่าโรงเรียนได้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องสามารถใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยทางการบริหาร (Administrative Resources) ที่สำคัญมีอยู่อย่างน้อย 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Materials) และวิธีปฏิบัติงาน (Management) ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด ๆ ย่อมมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนี้เป็น

เครื่องมือในการบริหารหรือจัดการ ซึ่งนิยมเรียกว่า หลัก 4 M's โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคธุรกิจ ทรัพยากรทางการบริหารหรือปัจจัยทางการบริหารที่นิยมกันมี 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Materials) วิธีปฏิบัติงาน (Management of Method) ตลาด (Market) เครื่องจักร (Machine) และขวัญและกำลังใจ (Morale) ซึ่งเรียกว่า 7 M's (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2542, หน้า 11) เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และแผนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 34) กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารการศึกษาในแง่ของกระบวนการทำงานว่า จำเป็นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา เพราะในแต่ละระดับต่างก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่ต่างกัน ระดับกระทรวงจะกำหนดนโยบาย มาตรฐาน การประเมินผล การจัดการศึกษาและการสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติระดับเขตพื้นที่ การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานทุกระดับ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่สถานศึกษา และระดับสถานศึกษาเป็นหน่วยจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะคุณภาพ การศึกษาจะเป็นอย่างไรอยู่ที่การบริหารจัดการในระดับนี้

บุญรัตน์ ไตทอง (ม.ป.ป., หน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นสังคมหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ บุคคลทำกิจกรรมปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคล และประสานประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้น ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเพื่อทำงาน ดังกล่าว ย่อมเกิดความขัดแย้งและการร่วมมือกันทำงาน เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การรวบรวม การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารจึงนับเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารหรือการจัดการมีบทบาทที่สำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ ให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด

ศิริพงษ์ เศาภายน (2548, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญ ต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษา และต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหาร แล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่

รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ครุชิต มาลัยวงศ์ (2564, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษาและผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่งและทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้ สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่จะต้องทำงานร่วมกันทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตั้งแต่หน่วยปฏิบัติงานคือสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานสั่งการทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกระทรวง ต้องมีการประสานงานสอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนามนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นหาความหมาย เนื้อความ และคำนิยามของคำว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีนักวิชาการนำเสนอไว้ ดังนี้

สำนักงานงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบไปด้วย ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Action) โดยจะต้องมีการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพด้วย

ปราชนา กล้าพจญ และสมศักดิ์ ดงเที่ยง (2545, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญไว้ 5 ประการ ดังนี้ การวางแผน การจัดการองค์การ การอำนวยการ การควบคุม การจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือกระบวนการบริหารการศึกษา ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน 8 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผล (Evaluating)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีขั้นตอน โดยใช้หลักการทางการบริหารมาปรับใช้ ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน การบริหารจัดการทั้งบุคคล วัสดุ และงบประมาณ การอำนวยการ การติดต่อประสานงาน การรายงานผลการดำเนินงาน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ที่ได้กำหนดไว้

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

Drake and Roe (1986, p. 67) กล่าวว่า การบริหารที่ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับทักษะ 5 ประการ คือ ทักษะความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการศึกษา และการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะทั้ง 5 ประการมีรายละเอียดดังนี้

1. ทักษะความคิดรวบยอด

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545, หน้า 45) กล่าวว่า ทักษะทางความคิดรวบยอดเป็นคำที่เป็นนามธรรม ใช้แทน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ ที่ได้จัดไว้ในจำพวกเดียวกันโดยถือลักษณะ (Attribute) ที่สำคัญหรือวิฤติเป็นเกณฑ์

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 33) กล่าวว่า ทักษะทางความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมององค์การโดยภาพรวมกับความสัมพันธ์ภายนอก ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างส่วนตัวต่าง ๆ ขององค์การและการส่งผลต่อกัน และความรู้ที่สามารถจะวินิจฉัยและประเมินปัญหาต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมององค์การโดยภาพรวมกับความสัมพันธ์ภายนอก มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และความรู้ที่สามารถวินิจฉัยและประเมินปัญหาต่าง ๆ เพื่อปรับกลยุทธ์ในการจัดการปัญหานั้น ๆ

2. ทักษะด้านมนุษย

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย ความเข้าใจ การรู้จักสังเกต การรู้จักนำมาอภิปราย ความสามารถสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมา การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงาน สร้างแรงจูงใจในการยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับทุกคน มีความเข้าใจ มีอารมณ์ขัน การมองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม โดยไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ

นพพงษ์ บุญจิตรกุล (2549, หน้า 23) กล่าวว่าทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานใด ครูใหญ่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างดี เพราะว่าครูใหญ่ต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยม บุคคลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ ครูหัวหน้าหมวดวิชา ครูน้อย พนักงานเจ้าหน้าที่ คนงานภารโรง นักเรียน และผู้ปกครอง จึงต้องศึกษาพฤติกรรมและพยายามสร้างความเข้าใจบุคคลทุกประเภท มีอยู่หลายครั้งที่พบว่างานล้มเหลวเพราะว่ามีความเข้าใจไม่ตรงกัน จนไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ทั้งนี้ครูใหญ่จะได้จากประสบการณ์ในการทำงาน จากวิชาทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวกับจิตวิทยา ศึกษาความต้องการของมนุษย์ ขวัญกำลังใจ ขบวนการหมู่พวกและสังคมวิทยา

สรุปได้ว่า ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ทักษะและความเชี่ยวชาญของผู้บริหารในการที่จะทำงานประสานร่วมกับทุก ๆ ฝ่าย บุคคลหลากหลายประเภท โดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้วยความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และการใช้จิตวิทยาที่ถูกต้องในการติดต่อประสานงาน ตลอดจนจนการอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน

ทักษะด้านการศึกษาการสอน ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี เพราะผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนและเป็นนักวิชาการที่ดี จึงเห็นได้ว่าทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ดังที่ Drake and Roe (1986, p. 29) ได้ให้ความหมายของทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน ว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนและการเรียน ต้องเป็นผู้มีความรู้และเป็นนักวิชาการที่ดี คือองค์ประกอบหลักของการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ทักษะด้านการศึกษาและการสอน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่าง ๆ อย่างชำนาญ ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ เข้าใจเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎี/หลักการสอน ระบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน และลงมือปฏิบัติตามความรู้ความเข้าใจนั้น จนสามารถปฏิบัติได้ผลได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ

แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

ความหมายของคำว่า “ศาสตร์พระราชา”

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2560, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า เป็นคำที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้ประมาณ 4-5 ปีที่ผ่านมา จากการสืบค้นที่มาของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” ไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าผู้ใดใช้คำนี้เป็นครั้งแรกเมื่อใดและใช้เนื่องในโอกาสใด อย่างไรก็ตามคำคำนี้นับว่าเป็นคำที่มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ให้ความหมายในกิจทั้งหลายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามมินทรราชธิราช บรมนาถบพิตรทรงงานเพื่อพสกนิกรชาวไทยนับตั้งแต่พระองค์ครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทยเป็นต้นมา การสืบค้นหาความหมายของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” ในครั้งนี้เป็นการจัดทำเพื่อนำมากำหนดความหมายสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรได้ทรงดำเนิการเพื่อพสกนิกรตลอดมา ฉะนั้น ความหมายในที่นี้จึงเป็นการจำกัดความของคำว่า “ศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร” เท่านั้น

การที่จะให้ความหมายคำว่า “ศาสตร์พระราชา” ให้มีความครอบคลุมตามความหมายที่บรรดานักปราชญ์ราชบัณฑิต นักวิชาการ นักบริหาร ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้การยอมรับว่าเป็นความหมายที่ถูกต้องตรงกัน เป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่จะกระทำให้เป็นที่ยอมรับจากทุกกลุ่ม เนื่องจากเป็นคำที่ประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ได้รับประโยชน์จากพระราชกรณียกิจทั้งหลายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรได้ทรงงานเพื่อพสกนิกรของพระองค์นั้นมีหลากหลายและมากมายซึ่งกระจายทั่วทุกสารทิศส่งผลต่อความเป็นอยู่ของราษฎรในทุกสาขาอาชีพจากการสืบค้นหาความหมายคำว่า “ศาสตร์พระราชา” เท่าที่มีผู้รู้ให้ความหมายไว้ในที่ต่าง ๆ ที่ผ่านมาซึ่งอาจจะนำมาอ้างอิงได้มีดังต่อไปนี้

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ได้ให้คำนิยามองค์ความรู้ที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรว่าเป็น “ศาสตร์พระราชา” โดยกล่าวว่า “ศาสตร์พระราชาคือการลงไปศึกษาเรียนรู้จากชุมชนให้ชุมชน

บอกว่าปัญหาคืออะไร ความต้องการของชาวบ้านคืออะไร พระเจ้าอยู่หัวทรงทำให้เห็นมาโดยตลอด” (“ศาสตร์พระราชา”, 2555, หน้า 33)

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559 โดยรัฐบาลได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาโดยประชาชนทุกคนร่วมบริหารประเทศเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประชาชนทุกคนร่วมมือกันสานต่อพระราชปณิธาน ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนว่า “ศาสตร์พระราชาของพระองค์ ได้แก่ พระราชดำริ คือแนวคิดปรัชญาและพระราชดำริคือคำสอน ตักเตือนให้สติ พระราชกรณียกิจคือหลักการทรงงาน รวมทั้งพระราชจริยาวัตรของพระองค์คือการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ปวงพสกนิกรชาวไทย ซึ่งจะยังคงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไปสามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่การประกอบกิจวัตรประจำวันและสัมมาชีพของแต่ละบุคคล ไปจนถึงการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นแนวทางให้กับรัฐบาลและข้าราชการทุกคน”

“ทั้งนี้ ศาสตร์พระราชายังได้รับการยกย่องในเวทีระดับโลกและสอดคล้องกับวาระของโลกคือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs 2030) คืออีก 15 ปีข้างหน้า ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมากกว่า 40 ปี และได้รับการเชิดชูสูงสุดจากองค์การสหประชาชาติโดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นปรัชญาที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู้ชุมชน สู้สังคมในวงกว้างขึ้น ในที่สุดโดยองค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกทั่วโลกได้ยึดถือเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนตลอดระยะเวลากว่า 2 ปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันสังคมที่เล็กที่สุดแต่เป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นหน่วยสังคมแรกที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและหล่อหลอมชีวิตของคนในครอบครัว เป็นแหล่งผลิตคนเข้าสู่สังคมต่อไป”

ศาสตราจารย์กิตติคุณวิชญ์ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรซึ่งสามารถสรุปได้ว่า “องค์ความรู้สำคัญที่ทรงศึกษาสั่งสมพัฒนาเพื่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความสงบสุขตั้งอยู่บนพื้นฐานของกิจที่ทรงทำ คำที่ทรงแนะ/สอนจากพระราชประสบการณ์ 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ศาสตร์แห่งการพัฒนา มิติที่ 2 ศาสตร์แห่งความประพฤติการครองตนใน

สังคมอย่างสงบสุข มิติที่ 3 ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกันปรองดองและสงบสุขซึ่งมีพื้นฐานมาจาก 3 ป. ได้แก่ ปฏิบัติ ปรียัติ และปฏิเวธ” (วิชญ์ เครืองาม, 18 กุมภาพันธ์ 2560)

สำหรับความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นคำเต็มของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” จึงได้ค้นหาแยกเป็น 3 คำ คือ คำว่า “ศาสตร์” คำว่า “พระ” และคำว่า “ราชา” ซึ่งมีความหมายดังนี้

ศาสตร์: น. ระบบวิชาความรู้

พระ: น. ใช้ประกอบหน้าคำอื่นแสดงความยกย่อง

ราชา: น. พระเจ้าแผ่นดิน, พระมหากษัตริย์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) รวมความหมายของพจนานุกรมจึงมีความหมายว่า “ระบบวิชาความรู้ของพระมหากษัตริย์”

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การให้ความหมายของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” จากผู้รู้แต่ละท่าน ทุกท่านได้นำเอาทั้งหมดมาประกอบกันเพื่อกำหนดให้เป็นข้อความสั้น ๆ ที่อธิบายความหมายให้ได้ครอบคลุมในสิ่งที่พระองค์ทรงทำมาทั้งหมด ซึ่งในความยากที่จะหาถ้อยคำมาใช้ได้อย่างครอบคลุมครบถ้วน เนื่องจากสิ่งที่ผู้รู้แต่ละท่านก็ได้มองเห็นไปในด้านต่าง ๆ ในมุมมองที่สนใจต่างกัน ส่วนความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานก็เป็นความหมายแบบทั่ว ๆ ไปแบบกว้าง ๆ ไม่ได้เป็นการเฉพาะใช้สำหรับกษัตริย์พระองค์ใด จึงไม่อาจนำมาอธิบายตามความหมายที่ต้องการ คือสิ่งที่สามารถกำหนดความหมายของคำว่า “ศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร” ได้ฉะนั้น เพื่อให้การให้ความหมายตรงตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการครั้งนี้จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากความเป็นมาและลักษณะกิจที่พระองค์ทรงดำเนินการ รวมถึงความหมายที่มีผู้รู้ได้แสดงไว้แล้วนำมากำหนดคำเพื่อสร้างความหมายที่เห็นว่าสมควร

เมื่อประมวลสิ่งต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงกระทำ รวมถึงความหมายจากผู้รู้ที่ได้นำเสนอในตอนต้นแล้ว นำมาประกอบเป็นความหมายของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” สำหรับการดำเนินงานเพื่อสืบสานศาสตร์พระราชานี้ จึงได้ความหมายว่า “บรรดาองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานผ่านวิธีการต่าง ๆ ด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนาป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขแก่เหล่าพสกนิกร และส่งผลถึงมนุษยชาติทั้งปวงให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง สันติสุข และยั่งยืน”

สรุปได้ว่า ศาสตร์พระราชา หมายถึง บรรดาองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้ทรงศึกษา สั่งสม และพัฒนา จากการที่ได้

ทรงงานเพื่อพสกนิกรชาวไทยมาอย่างยาวนาน รวมถึงการครองตนของพระองค์ท่านมาประกอบกัน เพื่อให้ประชาชนนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับและหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อความอยู่ดีกินดีและมีภูมิคุ้มกัน

หลักการทรงงานตามแนวทางศาสตร์พระราชา

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรที่ทรงให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ซึ่งการทรงงานของพระองค์เป็นการดำเนินการในลักษณะทางสายกลางที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยทรงเน้นการพัฒนาซึ่งเริ่มต้นจากการพัฒนา “คน” โดยยึดประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชน จะทรงคำนึงถึงภูมิสังคมและความแตกต่างของพื้นที่และวัฒนธรรม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รวบรวมหลักการทรงงานไว้ 23 หลักการ ดังนี้

1. จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน

2. ระเบิดจากภายใน

พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนามีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาลีก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก

3. แก้ปัญหาจากจุดเล็ก

ควรมองปัญหาภาพรวมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหา นั้น ควรมองในสิ่งที่คนมักจะมองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ เสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อย ๆ ขยับขยาย แก้ไปเรื่อย ๆ ทีละจุด เราสามารถเอามาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละชิ้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ ก่อน ค่อย ๆ ทำ ค่อย ๆ แก้ไปที่ละจุด งานแต่ละชิ้นก็จะลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ “ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก ก็ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน มันไม่ได้แก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปัญหที่ทำให้เราปวดหัวให้ได้เสียก่อน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีได้”

4. ทำตามลำดับขั้น

เริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่จำเป็นลำดับต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งก็จะสำเร็จได้โดยง่ายในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนเสียก่อน ได้แก่ สุขภาพ สาธารณสุข จากนั้นจึงเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควร สามารถปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป” พระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517

5. ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์

การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน “การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา คือนิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง”

6. ทำงานแบบองค์รวม

ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือการมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติเชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

7. ไม่ติดตำรา

เมื่อเราจะทำการใดนั้น ควรทำงานอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้น ๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค่ในตำราวิชาการ เพราะบางทีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด บางครั้งเรายึดติดทฤษฎีมากเกินไปจนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย

8. รู้จักประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไขปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากมากนัก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ให้ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูกโดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติจะได้ประหยัดงบประมาณ”

9. ทำให้ง่าย

ทรงคิดค้น ตัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม “ทำให้ง่าย”

10. การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น “สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง

11. ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม

ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ใครต่อใครบอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่าให้ ๆ อยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เป็นเพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้”

12. บริการที่จุดเดียว

ทรงมีพระราชดำริมากกว่า 20 ปีแล้ว ให้บริหารศูนย์ศึกษาการพัฒนาหลายแห่งทั่วประเทศโดยใช้หลักการ “การบริการรวมที่จุดเดียว: One Stop Service” โดยทรงเน้นเรื่องรู้จักสามัคคีและการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันด้วยการปรับลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

13. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย

14. ใช้ธรรมปราบธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ เช่น การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยให้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

15. ปลุกป่าในใจคน

การจะทำการใดสำเร็จต้องปลุกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่าเห็นประโยชน์กับสิ่งที่จะทำ “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลุกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลุกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและจะรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง”

16. ขาดทุนคือกำไร

หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

17. การพึ่งพาตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อการแก้ไขปัญหามันเบื้องต้นด้วยการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือการพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

18. พออยู่พอกิน

ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง “พออยู่พอกิน” ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยาย ขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

19. เศรษฐกิจพอเพียง

ดำเนินชีวิตให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งปรัชญานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน

20. ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน

ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

21. ทำงานอย่างมีความสุข

ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้ “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

22. ความเพียร

การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะไม่ได้มีความพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่นพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายน้ำก็จะตกเป็นอาหารปูปลาและไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือมิให้จมน้ำ

23. รู้รักสามัคคี

รู้ คือ รู้ปัญหาและรู้วิธีแก้ปัญหานั้น

รัก คือ เมื่อเรารู้ถึงปัญหาและวิธีแก้แล้วเราต้องมีความรักที่จะลงมือทำลงมือแก้ไขปัญหานั้น

สามัคคี คือ การแก้ไขปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน

ห่วงความรู้ (3 Loops of Knowledge Theory) (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

เข้าใจ ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้และผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำสร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนางานก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

การบริหารทรัพยากรการบริหาร (Managing Resources Management)

ทรัพยากรการบริหาร หมายถึง การที่องค์การได้นำสิ่งที่เป็นทรัพยากรการบริหารมาสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหาร และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ (Management) กระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน (Method) การตลาด (Market) และเวลา (Time)

1. การประหยัด (Saving) หมายถึง การใช้เท่าที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ถ้ามีความสุขและอยู่ในภาวะที่พอทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ

2. รู้คุณค่า (Knowing Value) หมายถึง ไม่สุดโต่ง ไม่โลภมาก อยู่เป็นสุข อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ

3. การใช้วิจารณญาณ (Using Judgment) หมายถึง การใช้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มตามประสิทธิภาพ

4. การประสานสัมพันธ์ (Human Relating) หมายถึง การใช้ทรัพยากรร่วมกัน หรือร่วมมือกันด้วยความสามัคคีปรองดอง เป็นการลดการใช้ทรัพยากรการบริหาร “เงิน” (Money) และเป็นการเพิ่มคุณค่าการใช้ทรัพยากร “คน” (Man)

สรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรการบริหาร จึงหมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารและนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้เกิดการประหยัด รู้คุณค่า การใช้วิจารณญาณ และการประสานสัมพันธ์

การมีภูมิคุ้มกัน 4 ป. 4 ล. “การสร้างภูมิคุ้มกัน” (Self-Immunity) ด้วยกระบวนการ 4 ป. ได้แก่ “ป้อง ปราบ ปราบ เป็น” ดังต่อไปนี้

“ป้อง” (Educating: E) หมายถึง การป้องกัน ได้แก่ การให้ความรู้ด้านการดำรงชีวิต ให้ห่างไกลจากอบายมุขและความประพฤตินิดทั้งปวง รู้ดีรู้ชั่วในการปฏิบัติตน

“ปราบ” (Warning: W) หมายถึง การตั้งเงื่อนไขของชุมชน สังคม เพื่อไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤตินิดทั้งปวงโดยมีบทลงโทษกำกับ

“ปราบ” (Punishing: P) หมายถึง การลงโทษผู้ทำผิดเงื่อนไข เป็นการลงโทษทางสังคม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤตินิดทั้งปวงได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเอง

“เป็น” (Being: E) หมายถึง การดำรงตนในสังคมโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤตินิดทั้งปวง เพื่อสุขภาพ ความปลอดภัย ความสันติสุขของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

“การสร้างภูมิคุ้มกัน” (Self-Immunity) ด้วยกระบวนการ 4 ล. ได้แก่ “ลด ละ เลิก ลา” ดังต่อไปนี้

“ลด” (Reducing: R) หมายถึง ผู้อยู่ในวังวนของอบายมุขต้องค่อย ๆ ลดการกระทำที่ เกี่ยวข้องกับอบายมุขและการประพฤตินิด

“ละ” (Leaving: L) หมายถึง ผู้อยู่ในวังวนของอบายมุขและการประพฤตินิดต้อง พยายามไม่เข้าไปเกี่ยวข้องและหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล

“เลิก” (Quitting: Q) หมายถึง ผู้อยู่ในวังวนของอบายมุขและการประพฤติดีตเล็ก เกี่ยวข้องกับอบายมุขและการประพฤติดีตทั้งปวงที่ตนเองอยู่ในวังวน

“ลา” (Stoping: S) หมายถึง ผู้เคยเกี่ยวข้องกับวังวนของอบายมุขและการประพฤติดีต ลากจากอบายมุข ละการประพฤติดีตทั้งปวง ลากจากโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและการประพฤติดีตทั้งปวงใด ๆ อีกต่อไป

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกัน 4 ป. 4 ล. หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการป้องกัน การตั้งเงื่อนไขของชุมชน สังคม เพื่อไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤติดีต ทั้งปวง โดยมีบทลงโทษกักกับการลงโทษผู้ทำผิดเงื่อนไข เป็นการลงโทษทางสังคม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤติดีตทั้งปวง ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเอง การดำรงตนในสังคมโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและความประพฤติดีตทั้งปวง เพื่อสุขภาพ ความเป็นพลอดภัย ความสันติสุขของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมผู้อยู่ในวังวนของอบายมุข ต้องค่อย ๆ ลดการกระทำที่เกี่ยวกับอบายมุขและการประพฤติดีตผู้เคยเกี่ยวข้องกับวังวนของอบายมุขและการประพฤติดีต ลากจากอบายมุข ละการประพฤติดีตทั้งปวง ลากจากโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและการประพฤติดีตทั้งปวงใด ๆ อีกต่อไป

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติแก่พลกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง จนเกิดผลกระทบทั่วทั้งประเทศ และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ประกอบกับการที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้ประชาชนคนไทยมีความพออยู่พอกินตามอัตภาพ จึงพระราชทานพระบรมราโชวาทเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสภาวะที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ความว่า "การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้อง

ผลิตอาหาร จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นก็มากเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่า ล้าสมัยคนอื่นเขาต้องมีเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เลย์รู้ลึกรู้ว่าไม่หรรษา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555, หน้า 2-12) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พลชนิกกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และได้้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 พระองค์ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เฉลิมศรี ชุมเกษียณ (2550, หน้า 25) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตแบบพอเพียงนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งตนเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และที่สำคัญคือ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับศาสนาพุทธที่ให้คนเราดำรงชีวิตแบบทางสายกลางไม่ทำกาไรใด ๆ ที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือทำอะไรเกินตน รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมและกำลังความสามารถของตน เชื่อในผลของการกระทำหรือเรียกว่ากฎแห่งกรรมซึ่งอยู่บนพื้นฐานของเหตุ และปัจจัย รวมทั้งการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง ดำเนินถึงความพอดี

ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป สามารถนำหลักปรัชญาไปใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับสังคม

ฐิติมน ทองพิมพ์ (2551, หน้า 9) ได้สรุปความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคนทุกอาชีพ มีการพัฒนาตามศักยภาพ ให้มีความรู้ มีคุณธรรม การพึ่งตนเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความคิดไตร่ตรองหาเหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักใช้จ่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ลุ่มหลงอบายมุข หรือคำโฆษณา และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้

ศรินยา ดวงสัน (2552, หน้า 13) กล่าวโดยสรุปแล้วความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวคิดปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของสังคมไทย เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของโลก พระองค์ได้พระราชทานความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุณ, 2552, หน้า 34) “เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักคิดและหลักปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับชั้น รวมทั้งรัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ก็สามารถนำปรัชญานี้ไปประยุกต์และใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ

ได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจ กฎหมาย สังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ อีกมาก

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า วิธีการดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งตนเอง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง บนทางสายกลาง คือ มีความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป มีความรู้ และมีคุณธรรม พร้อมทั้งจะปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

อุทัย สงวนดีกุล (2548, หน้า 15) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 และเมื่อภายหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจแล้ว ได้ทรงเน้นย้ำให้ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นจากความเดือดร้อน ทั้งยังช่วยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนแม้ประเทศจะตกอยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ก็ตาม

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 34) กล่าวว่า ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การรู้จักโลกที่เราอยู่ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร และการพัฒนาในอดีตให้อะไรแก่เราแล้วบ้าง เพื่อจะได้ไม่เดินไปสู่ความผิดพลาดซ้ำรอย เราพูดเรื่องความยั่งยืนแต่ไม่เคยทำอะไรให้เกิดความยั่งยืนเลย ทุกวินาทีถูกกระตุ้นให้บริโภคตลอดเวลาจากโลกาภิวัตน์ ถ้าหยุดการบริโภคเมื่อไหร่ธุรกิจก็จบ ดังนั้น เพื่อความเป็นอยู่ของคนไทยในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ เราควรต้องคิดถึงความปลอดภัยของตัวเองและของโลก ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นตัวนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 55) กล่าวว่า การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ "ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย"

สรุปความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงคือ เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้รอดพ้นจากความเดือดร้อน ให้อยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน แม้จะตกอยู่ใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ก็ตาม ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน

หลักการแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงปรับปรุงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วยความ "พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน" บนเงื่อนไข "ความรู้" และ "คุณธรรม" โดยมีเป้าหมายคือความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550, หน้า 27) ได้กล่าวถึงหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, หน้า 54) ได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

สรุปหลักการแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ จะต้อง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ได้แก่ 1) ความพอประมาณ คือความพอดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล คือ การใช้หลักความพอเพียงอย่างสมเหตุสมผล 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ ความสามารถในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม 4) การมีความรู้ คือ การนำความรู้ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติได้จริง 5) การมีคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์คือกระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายของระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่าจำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปีพ.ศ. 2551-2552 มีการพัฒนาและขยายเครือข่ายของสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง และระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2553-2556 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ ยุทธศาสตร์และแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามีดังนี้ (สุชาลีณี ศรีสงคราม, 2561, หน้า 32)

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนุบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร มีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย มีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1: 10 แห่งในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3.2 ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3.3 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่ายโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

5.2 กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

5.3 ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

6. ยุทธศาสตร์ที่ 6 ตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการติดตามการประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้คือ

6.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

6.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

6.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

การดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548, หน้า 3) กล่าวว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School : LSS) ให้กับโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานรวมถึงพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างนักเรียนให้เป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีสำนึกรักในท้องถิ่นของตนเองและสามารถดำเนินชีวิตโดยนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้

1. คำนิยาม

โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย และพร้อมที่จะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

2. ความหมายของสัญลักษณ์

โครงสร้างของสัญลักษณ์ประกอบด้วยส่วนองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ รากฐานต้นไม้อันมีดอกผลและร่มเงาที่ปกคลุม โดยในส่วนของรากฐานหรือผืนดิน เป็นส่วนพื้นฐานทางหลักการของโครงการที่ตั้งอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สะท้อนให้เห็นถึงที่มาที่ไปของโครงการซึ่งได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นรากฐานในการพัฒนา เพื่อถ่ายทอด เผยแพร่ และส่งต่อหลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังกล่าวไปยังผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ได้เรียนรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาด้านต่าง ๆ ของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนที่สอง อันได้แก่ ต้นไม้อันมีดอกผล หมายถึง สถานศึกษาหรือโรงเรียนท้องถิ่นที่ได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

2.1 ให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง

2.2 ให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญในการสืบสาน สร้างสรรค์ ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย

2.3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้ในส่วนสุดท้าย ได้แก่ ร่มเงาที่ปกคลุม หมายถึง โครงสร้างที่รายล้อมความเป็นไปในโครงการโรงเรียนพอเพียง ท้องถิ่นเอาไว้ โดยมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพ 1 แสดงสัญลักษณ์โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

3. จุดมุ่งหมายในการดำเนินโครงการ

สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ควรสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 3)

3.1 ให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง คือ มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งมีความสามารถในการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณ บนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยมีความรู้และคุณธรรมกำกับ

เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่เพื่อเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

3.2 ให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญในการสืบสาน สร้างสรรค์ ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทยโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และมีความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังตระหนักในความสำคัญในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และคุณค่าของค่านิยมและลักษณะของความเป็นไทย ภายใต้วัฒนธรรมอันดีงาม และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยยกย่องเทิดทูนในสถาบันหลักของชาติ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3.3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้หรือความสามารถของตนเองหรือของกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในรูปแบบของการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาต่อยอดสิ่งที่ชุมชนดำเนินการอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการปลูกจิตสำนึกของการแบ่งปันให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552, หน้า 44) ได้รวบรวมองค์ประกอบสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 23) ได้รวบรวมองค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า 5) ได้รวบรวมองค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย มี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนใน
สถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชุมชนและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็น
ไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 นำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม
ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น
ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงานโครงการกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย
และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ดำเนินการตามแผนงานโครงการกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการ
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น
ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ติดตามผลการดำเนินการตามแผนงานโครงการกิจกรรมด้าน
วิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับ
ความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ มี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่
สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป มี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 บริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 บริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง อันได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา หรือทรัพยากรของท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 ครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย รวมทั้งการ พัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อย 1 เรื่อง

องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 จัดหา ผลิต ใช้ และเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 จัดทำ พัฒนา และเผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 รายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของ ผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 จัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จัก การวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียนมี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงาน โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 นำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มี 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 6 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงาน โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล มี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 นำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา มี 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ได้แก่ สถานศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพตามบริบทของท้องถิ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความ เป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และบุคลากรรวมถึงผู้เรียนมีการแบ่งปันสามัคคีช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มี 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผลพอประมาณกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับภูมิสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษา ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต

องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา มี 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน มี 5 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีเศรษฐกิจ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

ปริญญานุช ธรรมปิยา (2558, หน้า 22) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร
5. ด้านผลลัพธ์

สุธาสิณี ศรีสงคราม (2561, หน้า 17) ได้กล่าวว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งแต่ละด้านมีแนวคิด ทฤษฎี ที่สนับสนุน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ 10 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย

1. มีนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

2. ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

3. ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

4. นำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ

1. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ-การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 บริหารทั่วไป

1. บริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. บริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา หรือทรัพยากรของท้องถิ่น

3. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้

2. มีการนิเทศติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
2. คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย รวมทั้งการพัฒนาชุมชนมาพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อย 1 เรื่อง
 - องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 1. จัดหาผลิต/ใช้เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 2. จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 1. จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 2. ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 3. รายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 4. จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
 - องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

3. มีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน

1. มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง

2. จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1. มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน และสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 6 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2. ประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่

3. ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล

1. ติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรม พัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา

คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา

บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

2. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุเศรษฐกิจ

3. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านสังคม

4. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านสิ่งแวดล้อม

5. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัฒนธรรม

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ยกมาเบื้องต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ซึ่งมีเนื้อหาของกรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นได้ครอบคลุม ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านนโยบาย จะต้องมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ด้านวิชาการ ต้องมีแผนงาน/โครงการ กิจกรรม ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 ด้านงบประมาณ ต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทั่วไป ต้องมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง

ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำหลักสูตรของเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระและแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยจัดทำ ผลิตภัณฑ์ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ต้องมีแผนงานแนะแนวจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน ต้องมีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง มีการดำเนินการจัดให้มีโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความจำเป็น
 ท้องถิ่นองค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล ต้องมีการติดตามผลการดำเนินโครงการ
 กิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรม
 พัฒนาบุคลากร รวมถึงขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิต
 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ หมายถึง ผลของการนำหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีผลลัพธ์และภาพความสำเร็จในแต่ละ
 ด้าน โดยมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะของ
 สถานศึกษาพอเพียง ได้แก่ สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้
 ด้านเกษตร/อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เชื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น
 องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
 พอเพียงท้องถิ่น ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง ให้ความสำคัญกับความจำเป็นท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน นำหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผลพอประมาณกับศักยภาพของ
 ตนและสอดคล้องกับภูมิสังคม องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษาต้องมีความรู้ความ
 เข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่า
 ครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ปฏิบัติตนให้
 ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุเศรษฐกิจ สังคม
 สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภารกิจ
 การจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภารกิจหนึ่ง
 ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ทั้งนี้ ในจังหวัดเชียงรายมีการดำเนินการให้มีโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 52 โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย 1 แห่ง เทศบาลนครเชียงราย 8 แห่ง เทศบาลตำบล 24 แห่ง และองค์กรบริหารส่วนตำบล 15 แห่ง

สรุปได้ว่า สถานศึกษาที่ดำเนินการบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์กรบริหารส่วนตำบล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกสสิณี ชิวปรีชา และชญาพิมพ์ อุสาโห (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนตีประจำตำบล พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนตีประจำตำบล คือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลัก ส่วนที่ 2 หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของการบริหาร ประกอบด้วยการบริหาร ได้แก่ การวางแผนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลโดยครูและชุมชนเป็นหลัก ส่วนที่ 4 การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้และเงื่อนไขของความสำเร้จ

วีระเดช มณีนพ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ด้านป้องกัน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่การเฝ้าระวังและการค้นหาตามลำดับ และความต้องการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์พระราชามีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และด้านที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือการบริหารจัดการความเข้าใจ รองลงมาคือการป้องกันและการค้นหา 2) ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 ลักษณะของรูปแบบเป็นการดำเนินงานเชิงระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) โดยมีผลย้อนกลับทุกขั้นตอน ซึ่งกระบวนการพัฒนาประกอบด้วย 1) เข้าใจ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักวิเคราะห์ปัญหา และ 2) ศึกษาให้ประจักษ์ 2) เข้าถึง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ใช้หลักระเบิดจากข้างใน 2) แก้ไขจากจุดเล็ก 3) ลงมือทำให้สำเร็จ 4) รู้ขอบเขตภูมิสังคม และ 3) พัฒนา

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ง่ายเหมาะสมเชื่อมโยงแนวทางแก้ไข 2) มีส่วนร่วมเกิดประโยชน์ส่วนรวม 3) รวบรวมนำมาสะท้อนผล 4) เผยให้คนเกิดแรงบันดาลใจ 3. ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 พบว่า ด้านความรู้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนแต่ละขนาดมีความรู้หลังการพัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการใช้รูปแบบพบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก

สุธาสินี ศรีสงคราม (2561) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่าง และจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นมีดังนี้ จัดประชุมบุคคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

สุนันท์ ศลโกสม และไพฑูริย์ โพธิสาร (2561) ได้ศึกษาศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการศึกษา (2561) พบว่า ศาสตร์พระราชาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรที่ทรงพระราชทานให้ประชาชนทั้งประเทศ ในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพ การศึกษา การพัฒนาประเทศ การทำให้มีความยั่งยืน จุดเริ่มต้นของศาสตร์พระราชาทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานศาสตร์การพัฒนาประเทศ ได้แก่ หลักองค์ความรู้ 6 มิติ หลักการทรงงาน 23 ข้อ ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ศาสตร์พระราชาก็ได้ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา ด้าน 1) การพัฒนาสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับศาสตร์พระราชานในหัวข้อต่าง ๆ 2) การพัฒนาผู้สอน มีการพัฒนา

คุณสมบัติด้านคุณธรรมของผู้สอนพัฒนาเทคนิคการสอน สร้างนวัตกรรมสื่อการสอน และ
3) พัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ความคิดปฏิบัติงานอย่างคิดวิเคราะห์และส่งผลให้อยู่ร่วมกับ
ผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

ชัชฎญาณุช โมราศิลป์ และทักษญา สง่าโยธิน (2562) ได้ศึกษาแนวทางการน้อมนำ
หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรไปใช้ในการ
การปฏิบัติงานขององค์กรธุรกิจ พบว่า องค์กรธุรกิจมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกหรือ
หลักเกณฑ์ที่สนับสนุนหรือสอดคล้องตามการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กร
ธุรกิจ ประกอบด้วยหลักการทรงงาน 23 ข้อ ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ระเบิด
จากข้างใน 3) แก้ปัญหาจากจุดเล็ก 4) ทำตามลำดับขั้น 5) ภูมิสังคม 6) องค์กรรวม 7) ไม่ติดตำรา
8) ประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด 9) ทำให้ง่าย 10) การมีส่วนร่วม 11) ประโยชน์ส่วนรวม
12) บริการที่จุดเดียว 13) ทรงใช้ธรรมชาตช่วยธรรมชาติ 14) ใช้ธรรมปราบอธรรม
15) ปลุกป่าในใจคน 16) ขาดทุนคือกำไร 17) การพึ่งตนเอง 18. เศรษฐกิจพอเพียง 19) พออยู่
พอกิน 20) ความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจต่อกัน 21) ทำงานอย่างมีความสุข 22) ความเพียร
23) รู้-รัก-สามัคคี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสามารถนำมาประเมินผลการ
ปฏิบัติงานได้ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ 12 ตัว ได้แก่ 1) ความสามารถในการแข่งขันได้
2) ความสามารถที่จะทนทานต่อความยากลำบากทางสังคมและเศรษฐกิจ 3) ความสามารถในการ
การสร้างความสุข หรือประโยชน์สุขให้แก่สังคม 4) ภาวะผู้นำ 5) การจัดการนวัตกรรม
6) การจัดการบุคลากร 7) วัฒนธรรมองค์กร 8) การจัดการการตลาด 9) การจัดการความรู้
10) การจัดการการเงิน 11) การจัดการกระบวนการทำงาน 12) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นการ
ส่งเสริมทักษะในการทำธุรกิจ รู้จักใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต การจัดการ การขาย
และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง สร้างสังคมผู้ประกอบการโดยสร้าง
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ

ฐรินดา โตเขียว และนิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร
จัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชาราช พบว่า 1) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
ตามศาสตร์พระราชาคือการบริหารงานด้วยทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วยหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระราชาราช เพื่อให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนอย่าง
ยั่งยืน 2) รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชามีองค์ประกอบ
ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ คือ ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความเข้าใจ ด้านความ
เข้าถึง ด้านการพัฒนา และด้านหลักการทรงงานของพระราชาราช 3) ระดับความเหมาะสมและ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

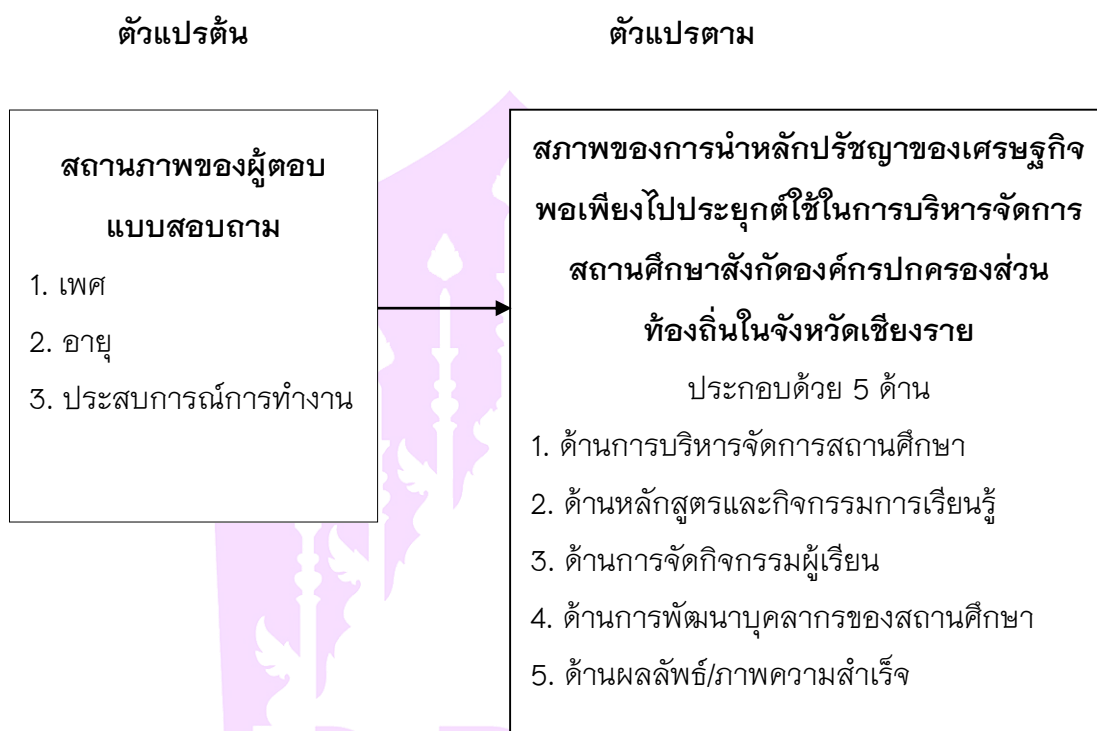
ปกรณ์กิตต์ ม่วงประสิทธิ์ และอรอุษา ปุณยบุรณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างยั่งยืน พบว่าแนวคิดการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริพระบรมราโชวาทหลักการทรงงาน หลักปรัชญา และหลักทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นในการพัฒนา “คน” เพื่อให้คนสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมและภูมิสังคมที่มีความแตกต่างกันได้ เมื่อนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนโดยน้อมนำหลักการองค์ความรู้ 6 มิติ หลักในการทรงงาน 23 ข้อ และยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ

โสภา อำนวยรัตน์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ 2) ผลการศึกษาและสร้างแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน 32 แนวทาง 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายและเนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเลือกประยุกต์ใช้หลักการและแนวคิดจากคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น” (Local Sufficiency School: LSS) ปี 2559

ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 52 โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และข้าราชการครู จำนวน 612 คน รวมทั้งสิ้น 714 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2560, หน้า 65) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน ข้าราชการครู จำนวน 234 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 44 โรงเรียน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert Scale โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ตามแนวทางหลัก 5 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. กำหนดประเด็นที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดแล้วนำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีรายชื่อดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสนาที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายศวิต พักงาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาอ้อม สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

4.3 นายจตุพล โนมณี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล สถานที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล เทศบาลนครเชียงราย

5. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญ นั้น คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แล้วเลือก ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามนี้มีเหมาะสม

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนี้มีเหมาะสม

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่มีเหมาะสม

ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและไปนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

7. นำเครื่องมือวัดที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน ซึ่งจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .939

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละโรงเรียน ในระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์

3. ติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติด้วยการแจกแจงความถี่ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ผลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินค่า (Rating Scale)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ใช้การเปรียบเทียบ (t-test) จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน ใช้การเปรียบเทียบ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2560, หน้า 65)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check list) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้การวิเคราะห์คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายตามแนวทางหลัก 5 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) โดยมีด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด Likert การวิเคราะห์คำนวณโดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด Likert (1967 อ้างอิงใน บุญธรรมจิตต์อนันต์, 2560, หน้า 91 – 92) ค่าคะแนนและแปลความหมาย ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามากที่สุด
 4 คะแนน หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามาก
 3 คะแนน หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาปานกลาง
 2 คะแนน หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเล็กน้อย
 1 คะแนน หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาน้อยที่สุดเกณฑ์
 การให้คะแนนค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ใช้การเปรียบเทียบ (t-test) จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงานใช้การเปรียบเทียบ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's method) (Sheffe's method) (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2560, หน้า 65)

สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ดัชนีความสอดคล้อง IOC (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 75)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรม

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2559, หน้า 78)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สถิติเชิงบรรยาย

1. ค่าเฉลี่ย (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2559, หน้า 304)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ X	คือ	คะแนนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแต่ละคน
n	คือ	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งหมด
\bar{X}	คือ	ค่าเฉลี่ย

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2559, หน้า 63)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ X	คือ	คะแนนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแต่ละคน
n	คือ	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งหมด
S.D.	คือ	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปี 2559 ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 50 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 3 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวน 2 องค์ประกอบ 6 ตัวบ่งชี้ และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำนวน 4 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	102	36.69
1.2 หญิง	176	63.31
รวม	278	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	96	34.53
2.2 31 – 40 ปี	154	55.40
2.3 มากกว่า 40 ปี	28	10.07
รวม	278	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	79	28.42
3.2 6 – 10 ปี	78	28.06
3.3 มากกว่า 10 ปี	121	43.52
รวม	278	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 63.31 และเป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 36.69

จำแนกตามอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมา คือมีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 34.53 และมีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.07 ตามลำดับ

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 43.52 รองลงมาคือมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.42 และมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 28.06 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ด้าน	สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.24	0.81	มาก	2
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.84	มาก	1
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.18	1.02	มาก	5
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.21	1.02	มาก	4
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.24	0.81	มาก	3
รวมเฉลี่ย		4.24	0.88	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.88) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.84) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและด้านด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81)

ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 1.02) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	สถานศึกษามีนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.23	0.81	มาก	10
2	สถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.27	0.75	มาก	3
3	สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม	4.29	0.72	มาก	2
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.81	มาก	8
5	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา	4.35	0.84	มาก	1
6	สถานศึกษามีแผนงานโครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.79	มาก	6
7	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานโครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.88	มาก	13

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
8	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงานโครงการกิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย	4.26	0.75	มาก	4
9	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.19	0.78	มาก	14
10	สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	0.81	มาก	11
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.21	0.83	มาก	12
12	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.24	0.90	มาก	9
13	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.24	0.80	มาก	7

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ	4.15	0.95	มาก	15
15	สถานศึกษามีนโยบายการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.26	0.76	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.24	0.81	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.84) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.72) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.75) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.95) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.21	0.88	มาก	11
2	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.22	0.79	มาก	10
3	สถานศึกษามีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.26	0.79	มาก	8
4	สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.26	0.79	มาก	9
5	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.04	1.22	มาก	13
6	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.37	0.77	มาก	1
7	ครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความ เป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการนำหลักการพัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.76	มาก	3

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
8	สถานศึกษามีการจัดหา ผลิต ใช้ และเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้อันบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.15	0.95	มาก	12
9	สถานศึกษามีการจัดทำ พัฒนา และเผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	0.76	มาก	6
10	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.28	0.79	มาก	7
11	สถานศึกษามีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	0.77	มาก	4
12	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.73	มาก	5
13	สถานศึกษามีการจัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.35	0.74	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.27	0.84	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.84) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่

เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดแสดง เผยแพร่ประกวดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.74) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการนำหลักการพัฒนาชุมชนมา เป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.22) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อ สนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	0.75	มาก	2
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จัก การวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน	4.40	0.71	มาก	1
3	สถานศึกษามีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.15	1.05	มาก	4

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
4	สถานศึกษามีแผนงานโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง	4.17	1.00	มาก	3
5	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารียุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.09	1.14	มาก	7
6	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	1.14	มาก	8
7	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	1.13	มาก	6
8	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	1.15	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.18	1.02	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 1.02) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.75) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและสถานศึกษามีแผนงานโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 1.00) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.14) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	4.22	1.13	มาก	3
2	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่	4.21	1.09	มาก	4

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
3	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.08	1.14	มาก	6
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	1.12	มาก	5
5	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.71	มาก	1
6	สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	0.81	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.21	1.02	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 1.02) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.81) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและสถานศึกษามีแผนงาน โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้

ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 1.13) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 1.14) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ข้อ	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
1	สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่นปลอดภัย	4.27	0.75	มาก	3
2	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น เชื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.29	0.72	มาก	2
3	สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	4.24	0.81	มาก	9
4	ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้งต่อตนเองและสถานศึกษา	4.35	0.84	มาก	1
5	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	4.26	0.79	มาก	6

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
6	ผู้บริหารนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผลพอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับภูมิสังคม	4.20	0.88	มาก	12
7	ผู้บริหารมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต	4.26	0.75	มาก	5
8	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.78	มาก	13
9	บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	0.81	มาก	10
10	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น	4.21	0.83	มาก	11
11	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุประสงค์เศรษฐกิจ	4.24	0.90	มาก	8
12	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	4.24	0.80		7

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	(n = 278)		แปลผล	ลำดับที่
		(\bar{X})	(S.D.)		
13	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านสิ่งแวดล้อม	4.15	0.95	มาก	14
14	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัฒนธรรม	4.26	0.76	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.24	0.81	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเห็นเหตุเป็นผลทั้งต่อตนเองและสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.84) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.72) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและสถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียงสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.75) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.95) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ ใช้การเปรียบเทียบ (t-test) จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน ใช้การเปรียบเทียบ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามเพศ (n = 278)

สภาพการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้	เพศชาย (n = 102)		เพศหญิง (n = 176)		t	Sig
	(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)		
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	4.21	0.60	4.25	0.71	-0.479	0.017
2. ด้านหลักสูตรและการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.26	0.60	4.26	0.70	0.023	0.031
3. ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	4.29	0.60	4.15	0.89	1.427	0.00
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	4.36	0.60	4.09	1.10	2.247	0.00
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ	4.21	0.60	4.26	0.70	-0.584	0.032
รวม	4.25	0.57	4.22	0.72	0.313	0.04

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามอายุ (n = 278)

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	P-value
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	19.197	2	9.599	25.113	0.000*
	ภายในกลุ่ม	105.109	275	0.382		
	รวม	124.306	277			
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	19.341	2	9.670	25.640	0.000*
	ภายในกลุ่ม	103.721	275	0.377		
	รวม	123.062	277			
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	31.077	2	15.539	23.941	0.000*
	ภายในกลุ่ม	178.484	275	0.649		
	รวม	209.561	277			
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	30.393	2	15.197	23.908	0.000*
	ภายในกลุ่ม	174.797	275	0.636		
	รวม	205.191	277			
ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	19.107	2	9.553	25.344	0.000*
	ภายในกลุ่ม	103.661	275	0.377		
	รวม	112.768	277			

ตาราง 9 (ต่อ)

การนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	P- value
ผลรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	22.855	2	11.427	28.048	0.000*
	ภายในกลุ่ม	112.041	275	0.407		
	รวม	134.896	277			

หมายเหตุ: * p-value น้อยกว่า .05

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ปรากฏตามตาราง 10, 11, 12, 13 และ 14

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	น้อยกว่า 30 ปี	31-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
น้อยกว่า 30 ปี		0.66	0.000*
31-40 ปี	0.66		0.000*
มากกว่า 40 ปี	0.000*	0.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามอายุ

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	น้อยกว่า 30 ปี	31-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
น้อยกว่า 30 ปี		0.008*	0.000*
31-40 ปี	0.008*		0.000*
มากกว่า 40 ปี	0.000*	0.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามอายุ

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	น้อยกว่า 30 ปี	31-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
น้อยกว่า 30 ปี		0.000*	0.000*
31-40 ปี	0.000*		0.000*
มากกว่า 40 ปี	0.000*	0.000*	

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกตามอายุ

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	น้อยกว่า 30 ปี	31-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
น้อยกว่า 30 ปี		0.000*	0.000*
31 – 40 ปี	0.000*		0.000*
มากกว่า 40 ปี	0.000*	0.000*	

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามอายุ

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	น้อยกว่า 30 ปี	31-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
น้อยกว่า 30 ปี		0.070	0.000*
31-40 ปี	0.070		0.000*
มากกว่า 40 ปี	0.000*	0.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป
ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (n = 278)

สภาพการนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	P-value
ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.163	2	4.582	10.943	0.000*
	ภายในกลุ่ม	115.143	275	0.419		
	รวม	124.306	277			
ด้านหลักสูตรและการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7.152	2	3.576	8.485	0.000*
	ภายในกลุ่ม	115.910	275	0.421		
	รวม	123.062	277			
ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	5.861	2	2.931	3.956	0.020*
	ภายในกลุ่ม	203.700	275	0.741		
	รวม	209.561	277			
ด้านการพัฒนา บุคลากรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.534	2	3.267	4.522	0.012*
	ภายในกลุ่ม	198.657	275	0.722		
	รวม	205.191	277			
ด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	8.906	2	4.453	10.755	0.000*
	ภายในกลุ่ม	113.861	275	0.414		
	รวม	122.768	277			
ผลรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	5.636	2	2.818	5.995	0.003*
	ภายในกลุ่ม	129.260	275	0.470		
	รวม	134.896	277			

หมายเหตุ: * p-value น้อยกว่า 0.05

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการ

บริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ปรากฏตามตาราง 16, 17, 18, 19 และ 20

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.000*	0.533
6-10 ปี	0.000*		0.000*
มากกว่า 10 ปี	0.533	0.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานอายุ 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.001*	0.984
6-10 ปี	0.001*		0.000*
มากกว่า 10 ปี	0.984	0.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบสภาพความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.028*	0.100
6-10 ปี	0.028*		0.720
มากกว่า 10 ปี	0.100	0.720	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงาน 6 –10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี	6–10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.009*	0.009*
6 – 10 ปี	0.009*		0.778
มากกว่า 10 ปี	0.009*	0.778	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงาน 6–10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6–10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.001*	0.514
6 - 10 ปี	0.001*		0.000*
มากกว่า 10 ปี	0.514	0.000*	

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 278 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ผลปรากฏตามรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 63.31 และเป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 36.69 ส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมา คือมีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 34.53 และมีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.07 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 43.52 รองลงมา คือมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.42 และมีประสบการณ์การทำงาน 6–10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 28.06 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่ละด้านสรุปผล ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดแสดงเผยแพร่ประกวดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการนำหลักการพัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและสถานศึกษามีแผนงานโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียง ท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทั้งต่อตนเองและสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เชื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ รมรื่น ปลอดภัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน สรุปผล ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า

40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังนี้

3.3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานอายุ 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบันการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติได้ขยายวงกว้างสู่องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีการกำหนดนโยบายเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้ถือปฏิบัติดังปรากฏ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมแห่งชาติที่ได้ยึดแนวพระราชดำริเป็นปรัชญาหนึ่งในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งเน้นในการจัดทำนโยบายการจัดการศึกษาให้เข้ากับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นนโยบายในการจัดการศึกษาดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดเป็นกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับชิพกรณ์ บุญทัน (2562) พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นมากที่สุดคือ การสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อต่าง ๆ จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อนำสู่การปฏิบัติตามนโยบาย จัดให้มีการมอบหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ และครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย รวมทั้งการนำหลักการพัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับราชภัฏธานี กิมเสาร์ (2561) พบว่า โรงเรียนควรให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและการนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการจัดส่งครูเข้ารับการอบรมหรือศึกษาดูงาน เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษามีแผนงานโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับสุนทร จงเพียร (2560) พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงคือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการกำหนดนโยบายโดยมีผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องร่วมพิจารณา มีระบบนิเทศติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษามีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถวรณ แสงดาว (2562) พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรสนับสนุนครูทุกคนในการพัฒนาการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับฟังการบรรยายที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้งต่อตนเองและสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น เชื่อมต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กล่าวว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ องค์ประกอบที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ได้แก่ สถานศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เชื่อมต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและบุคลากร รวมถึงผู้เรียนมีการแบ่งปันสามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม วัฒนธรรมท้องถิ่นตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสังคมและประเทศชาติ

2. การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงหรือเพศชายมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงทำให้เพศหญิงมีความคิดแตกต่างจากเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับมวงคล อินทรโชติ (2562) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3 ผลการศึกษพบว่า การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามเพศ พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามอายุ ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพิจารณามอบหมายงานโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเป็นสิ่งที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาสามารถศึกษาและนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ ทำให้บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับโสภณ เรืองฤทธิ์ (2559) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ผลการเปรียบเทียบพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและข้าราชการครูมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันในการทำงาน ผู้บริหารและข้าราชการครูที่ทำงานมานานจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า เพราะมีการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงมีมุมมองหรือความคิดเห็นที่แตกต่างจนนำไปสู่การดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับบัญญัติ นนทามาลัย (2561) ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่าประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรทางการศึกษาและสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษาควรมีการจัดหา ผลิตภัณฑ์ และเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนควรให้สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อมและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผู้บริหารควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับ ศักยภาพของตน และสอดคล้องกับภูมิสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องปัญหาและขอบเขตการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบอย่างที่ดีของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง

3. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาสามปี และแผนดำเนินงาน)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). **แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- กาญจนา เกรียงซี่. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน Education for Sustainable Development (ESD). **วารสารสมาคมวิจัย**, 21(2), 13–18.
- เกลิณี ชิวปรีชา และชญาพิมพ์ อุดาโห. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล. **วารสารครุศาสตร์**, 41(3), 147–159.
- ดรชิต มาลัยวงศ์. (2564). **เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2564, จาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). **การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรวุฑ. (2552). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- เฉลิมศรี ชุมเกษียณ. (2550). **การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการณ์เป็นหนี้สินของข้าราชการ สังกัดกองทัพเรือ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ รศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชญานุช โมราศิลป์ และทักษญา สง่าโยธิน. (2562). **แนวทางการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรไปใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรธุรกิจ**. **วารสาร Veridian E-Journal**, Silpakorn University,

12(1), 710–735.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2545). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.
 สุรินดา โตเชียว และนิษฐวดี จิโรจน์ภิญโญ. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน
 ขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชา. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 8(2),
 500–513.

ฐิติมน ทองพิมพ์. (2551). **สภาพการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ของ
 ครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม.,
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

ดิศนัดดา ดิศกุล. (5 ธันวาคม 2555). ศาสตร์พระราชา. **มติชนรายวัน**, 33.

ตรีเพชร จินต์นุกงศ์. (2558). การส่งเสริมจิตสำนึกด้านจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน, 8(2), 103–113.

ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). **การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาอุบลเขต 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
 อุบลราชธานี.

ธัญนันท์ แก้วเกิด. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝันให้มีคุณภาพ
 อย่างยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ธิปกรณ บัญทัน. (2562). **การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัด
 การศึกษาท้องถิ่นที่ 12**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
 มหาสารคาม.

ธีระ รุณเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2560). **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย**.

ศูนย์บริการวิชาการ: โรงพิมพ์สถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2527). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อนงค์การพิมพ์.

นิพนธ์ กิनावงศ์. (2533). **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา**.

กรุงเทพฯ: พิชฌเนศ.

บัญญัติ นนทามาลย์. (2561). **สภาพการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในเขตอำเภอวังจันทน์ลำปาง.**

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2560). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุรุษรัตน์ โตทอง. (ม.ป.ป.). **หลักการจัดการ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ปกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์ และอรอุษา ปุณยบุรณะ. (2563). ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างยั่งยืน. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 18(2), 21-42.

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2551). **เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

ปรียานุช ธรรมปิยา. (2558). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (พ.ศ.2549-พ.ศ. 2557)** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพชรรุ่ง.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พะยอม วงศ์สารศรี. (2544). **การบริหารงานบุคคล** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พรานนกการพิมพ์.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มงคล อินทรโชติ. (2562). **การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

มานิตย์ พานแสง. (2561). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชภัฏธำนิ กิมเสาร์. (2561). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. (2523). **การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ**. กรุงเทพฯ: ชนิษฐาการพิมพ์.
- วิชญ์ เครืองาม (ผู้บรรยาย). (18 กุมภาพันธ์ 2560). **ศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน**. ใน **การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "ศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน"**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). **การบริหารการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- วีระเดช มณีนพ. (2561). **รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ศรินยา ดวงสัน. (2552). **การประเมินหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาริชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล. (2552). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ศิริพงษ์ เคาภายน. (2548). **หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สมเดช สาวันดี. (2553). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- สุนทร จงเพียร. (2560). **การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สุดารัตน์ กุ่มขุนทด. (2560). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุเมธ ต้นติเวชกุล. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- สุชาลีณี ศรีสงคราม. (2561). **สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุนนท์ ศลโกสมุ และไพฑูรย์ โพธิสาร. (2561). การใช้สถิติอ้างอิงทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนของครู. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**, 8(2), 6-13.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. (2543). เราจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างไร. **วารสารวิชาการ**, 3(1), 40-41.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543). ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. **วารสารวิชาการ**, 3(10), 6-12.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- โสภณ เรืองฤทธิ์. (2559). **การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- โสภณ อำนวยรัตน์. (2563). **แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ**. **วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 4(1), 75-87.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **การขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาเพื่อ
การปฏิรูปประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). **แผนปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ 2552**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. (2564). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ภาคการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2564. จาก
<http://www.chiangraipao.go.th>
- อรวรรณ แสงดาว. (2562). **การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์
พระราชา ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา**.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- อุทัย สงวนดีกุล. (2548). **คู่มือเกษตรกรเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวพระราชดำริ
เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- Chester, L. B. (1962). **Organization and Management**. Mass: Harvard University Press.
- Drake, T. L., and Roe, W. H. (1986). **The principal ship** (3rded). New York: Macmillan.
- Herbert A. Simon, Donald W. Smithburg, and Victor A. Thompson. A. (1950). **Public
Administration**. New York: Alfred Aknopt.

Sergiovanni, Thomas J. (1992). **Educational Governance and Administration.**

Massachusetts: Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1. ผศ. ดร.สันติ บุรณะชาติ	ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายศวิต พักงาม	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาอ้อม สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2
3. นายจตุพล โนมณี	ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล สถานที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล เทศบาลนคร เชียงราย

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายตามแนวทางหลัก 5 ด้านโดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาในงานวิจัยนี้เท่านั้น โดยผลการศึกษานำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

นายวิชาญ จินายะ

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง

2. อายุ
 - () น้อยกว่า 30 ปี
 - () 30-40 ปี
 - () มากกว่า 40 ปี

3. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน
 - () น้อยกว่า 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดกำหนดระดับสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ท่านสังกัด (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย) ตามความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามเกณฑ์การตอบด้วยน้ำหนักระหว่าง 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามาก
- 3 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาน้อย
- 1 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา						
0	สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึงสถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย						
1	สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
2	สถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
3	สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม					
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างสม่ำเสมอ					
5	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรม ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ						
6	สถานศึกษามีแผนงานโครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
7	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานโครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
8	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงานโครงการกิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย					
9	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
องค์ประกอบที่ 3 บบประมาณ						
10	สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
12	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป						
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ					
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ					
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
16	สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้					
17	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้					
องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
18	สถานศึกษามีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
19	สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้					
20	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
21	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
22	ครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการนำหลักการพัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน					
องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
23	สถานศึกษามีการจัดหาผลิตใช้และเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
24	สถานศึกษามีการจัดทำพัฒนาและเผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
25	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26	สถานศึกษามีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
28	สถานศึกษามีการจัดแสดงเผยแพร่ประกวดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้					
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน						
29	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนวเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
30	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน					
31	สถานศึกษามีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน						
32	สถานศึกษามีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง					
33	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารียุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
34	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
35	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
36	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามี 2 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
37	สถานศึกษามีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน					
38	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานหน้าที่					
39	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล						
40	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
41	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
42	สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จมี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา						
43	สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย					
44	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น เชื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
45	สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ					
องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น						
46	ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้งต่อตนเองและสถานศึกษา					
47	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน					
48	ผู้บริหารนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับภูมิสังคม					
49	ผู้บริหารมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต					

ข้อ	รายการ	ระดับการประยุกต์ใช้				
		5	4	3	2	1
50	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
51	บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน						
52	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น					
53	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุประสงค์เศรษฐกิจ					
54	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม					
55	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม					
56	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม					

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตาราง 21 แสดงผลดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย						
1	สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้นอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายแผนงานโครงการกิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ						
6	สถานศึกษามีแผนงานโครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการติดตามผล การดำเนินการตามแผนงานโครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็น ท้องถิ่น ความเป็นไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ						
10	สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการ งบประมาณที่สอดคล้องกับหลักหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผน งบประมาณของสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
13	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมา พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป						
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคาร สถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีนโยบายการสร้างสัมพันธ์กับ ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
16	สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรม การเรียนรู้						
18	สถานศึกษามีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของแผน จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	ครูในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็น ท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการนำ หลักการพัฒนาชุมชนมาเป็นฐานในการ จัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
23	สถานศึกษามีการจัดหาผลิตใช้และ เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้					
24	สถานศึกษามีการจัดทำพัฒนาและเผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง						
25	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	สถานศึกษามีการใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษามีการจัดแสดงเผยแพร่ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิด จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน						

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
29	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวและ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จัก การวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ตามบริบทของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	สถานศึกษามีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน						
32	สถานศึกษามีแผนงานโครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่าง พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตร นารียุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ หรือการ จัดตั้งชมรมชมรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญ กับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
35	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมา ปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรม พัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามี 2 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
37	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ พัฒนา บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็น ไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากร แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล						
40	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนิน โครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรม พัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้มีทักษะการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42	สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการดำเนิน ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จมี 4 องค์ประกอบ						
องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา						
43	สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษา พอเพียง สะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร/อาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ใน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45	สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วม ดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น						
46	ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน พอเพียงท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจอย่าง ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง นำไปปฏิบัติอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้ง ต่อตนเองและสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48	ผู้บริหารนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับภูมิสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49	ผู้บริหารมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อ การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา						
50	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความ เข้าใจถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
51	บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน และมีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพของการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน						
52	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจ พอเพียงของแต่ละระดับชั้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
53	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัตถุเศรษฐกิจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
54	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน สังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
55	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน สิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
56	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัฒนธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

1. ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

1.1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.939	56

ภาพ 3 แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

Statistics

		เพศ	อายุ	ประสบการณ์การทำงาน
N	Valid	278	278	278
	Missing	0	0	0

ภาพ 4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

		เพศ			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	102	36.69	36.69	36.69
	หญิง	176	63.31	63.31	100.00
	Total	278	100.00	100.00	

ภาพ 5 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศ

		อายุ			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 30 ปี	96	34.53	34.53	34.53
	31 – 40 ปี	154	55.40	55.40	89.93
	มากกว่า 40 ปี	28	10.07	10.07	100.00
	Total	278	100.00	100.00	

ภาพ 6 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอายุ

		ประสบการณ์การทำงาน			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	79	28.42	28.42	28.42
	6 – 10 ปี	78	28.06	28.06	56.48
	มากกว่า 10 ปี	121	43.52	43.52	100.00
	Total	226	100.0	100.0	

ภาพ 7 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การทำงาน

2.2 สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 56 ข้อ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อที่ 1	278	2	5	4.23	0.81
ข้อที่ 2	278	2	5	4.27	0.75
ข้อที่ 3	278	2	5	4.29	0.72
ข้อที่ 4	278	2	5	4.24	0.81
ข้อที่ 5	278	1	5	4.35	0.84
ข้อที่ 6	278	2	5	4.26	0.79
ข้อที่ 7	278	1	5	4.20	0.88
ข้อที่ 8	278	2	5	4.26	0.75
ข้อที่ 9	278	2	5	4.19	0.78
ข้อที่ 10	278	2	5	4.23	0.81
ข้อที่ 11	278	2	5	4.21	0.83
ข้อที่ 12	278	1	5	4.24	0.90
ข้อที่ 13	278	1	5	4.24	0.80
ข้อที่ 14	278	1	5	4.15	0.95
ข้อที่ 15	278	2	5	4.26	0.76
ข้อที่ 16	278	1	5	4.21	0.88
ข้อที่ 17	278	1	5	4.22	0.79
ข้อที่ 18	278	2	5	4.26	0.79
ข้อที่ 19	278	2	5	4.26	0.79
ข้อที่ 20	278	1	5	4.04	1.22
ข้อที่ 21	278	2	5	4.37	0.77
ข้อที่ 22	278	2	5	4.35	0.76
ข้อที่ 23	278	1	5	4.15	0.95
ข้อที่ 24	278	2	5	4.32	0.76

ข้อที่ 25	278	2	5	4.28	0.79
ข้อที่ 26	278	2	5	4.34	0.77
ข้อที่ 27	278	2	5	4.33	0.73
ข้อที่ 28	278	2	5	4.35	0.74
ข้อที่ 29	278	2	5	4.32	0.75
ข้อที่ 30	278	2	5	4.40	0.71
ข้อที่ 31	278	1	5	4.15	1.05
ข้อที่ 32	278	1	5	4.17	1.00
ข้อที่ 33	278	1	5	4.09	1.14
ข้อที่ 34	278	1	5	4.07	1.14
ข้อที่ 35	278	1	5	4.11	1.13
ข้อที่ 36	278	1	5	4.13	1.15
ข้อที่ 37	278	1	5	4.22	1.13
ข้อที่ 38	278	1	5	4.21	1.09
ข้อที่ 39	278	1	5	4.08	1.14
ข้อที่ 40	278	1	5	4.12	1.12
ข้อที่ 41	278	2	5	4.40	0.71
ข้อที่ 42	278	2	5	4.23	0.81
ข้อที่ 43	278	2	5	4.27	0.75
ข้อที่ 44	278	2	5	4.29	0.72
ข้อที่ 45	278	2	5	4.24	0.81
ข้อที่ 46	278	1	5	4.35	0.84
ข้อที่ 47	278	2	5	4.26	0.79
ข้อที่ 48	278	1	5	4.20	0.88
ข้อที่ 49	278	2	5	4.26	0.75
ข้อที่ 50	278	2	5	4.19	0.78
ข้อที่ 51	278	2	5	4.23	0.81
ข้อที่ 52	278	2	5	4.21	0.83
ข้อที่ 53	278	1	5	4.24	0.90

ข้อที่ 54	278	1	5	4.24	0.80
ข้อที่ 55	278	1	5	4.15	0.95
ข้อที่ 56	278	2	5	4.26	0.76
Valid N (listwise)	278				

ภาพ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

2.3 การเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามเพศ

T-Test จำแนกเพศ

Group Statistics

	เพศ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้าน1	ชาย	102	4.2124	.60046	.05945
	หญิง	176	4.2527	.71389	.05381
ด้าน2	ชาย	102	4.2624	.60058	.05947
	หญิง	176	4.2605	.70964	.05349
ด้าน3	ชาย	102	4.2953	.60725	.06013
	หญิง	176	4.1534	.89147	.06720
ด้าน4	ชาย	102	4.3611	.60165	.05957
	หญิง	176	4.0947	1.10577	.08335
ด้าน5	ชาย	102	4.2129	.60567	.05997
	หญิง	176	4.2618	.70927	.05346
ผลรวม	ชาย	102	4.2519	.57886	.05732
	หญิง	176	4.2256	.72548	.05469

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
								Lower	Upper	
คำถาม1	5.812	.017	-.479	276	.632	-.04023	.08395	-.20549	.12503	
			-.502	240.939	.616	-.04023	.08019	-.19820	.11773	
คำถาม2	4.674	.031	.023	276	.981	.00195	.08360	-.16262	.16653	
			.024	239.917	.981	.00195	.07998	-.15561	.15952	
คำถาม3	22.620	.000	1.427	276	.155	.14193	.09946	-.05387	.33774	
			1.574	268.825	.117	.14193	.09017	-.03560	.31946	
คำถาม4	26.749	.000	2.247	276	.025	.26641	.11856	.03301	.49982	
			2.600	275.082	.010	.26641	.10245	.06473	.46810	
คำถาม5	4.621	.032	-.584	276	.560	-.04888	.08378	-.21381	.11604	
			-.608	238.422	.543	-.04888	.08034	-.20715	.10939	

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
ผลรวม	8.599	.004	.313	276	.755	.02628	.08406	-.13921	.19176
Equal variances assumed			.332	249.334	.740	.02628	.07922	-.12975	.18230
Equal variances not assumed									

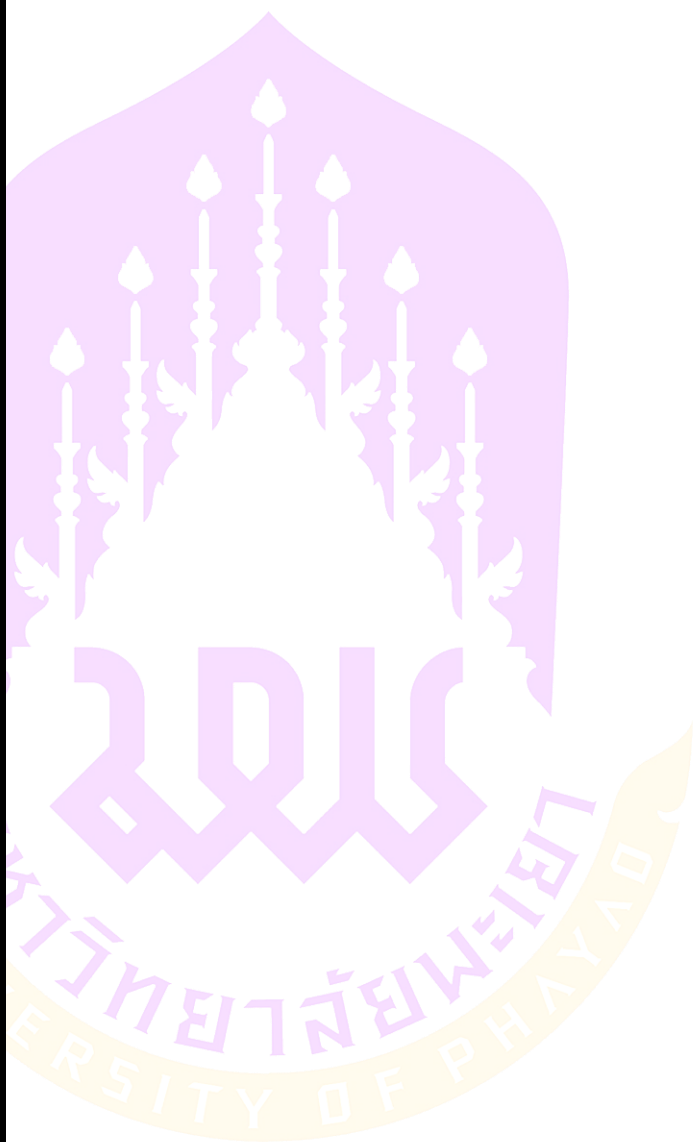
ภาพ 9 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศภาพรวม

Oneway จำนวนภายใน

criptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ตัว1								
น้อยกว่า30ปี	96	4.2437	.59964	.06120	4.1223	4.3652	2.33	5.00
30-40ปี	154	4.0957	.68680	.05534	3.9863	4.2050	2.07	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00
Total	278	4.2379	.67366	.04040	4.1584	4.3174	2.07	5.00
ตัว2								
น้อยกว่า30ปี	96	4.3085	.58290	.05949	4.1904	4.4266	2.38	5.00
30-40ปี	154	4.0974	.68909	.05553	3.9877	4.2071	2.31	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00
Total	278	4.2612	.67058	.04022	4.1820	4.3404	2.31	5.00
ตัว3								
น้อยกว่า30ปี	96	4.3385	.59019	.06024	4.2190	4.4581	2.50	5.00
30-40ปี	154	3.9781	.87519	.07052	3.8388	4.1174	1.75	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00
Total	278	4.2055	.80077	.04803	4.1109	4.3000	1.75	5.00
ตัว4								
น้อยกว่า30ปี	96	4.4028	.58723	.05993	4.2838	4.5218	2.83	5.00
30-40ปี	154	3.9145	1.10837	.08931	3.7381	4.0910	1.33	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00
Total	278	4.1924	.95969	.05756	4.0791	4.3058	1.33	5.00
ตัว5								
น้อยกว่า30ปี	96	4.2426	.60649	.06190	4.1197	4.3654	2.36	5.00
30-40ปี	154	4.1071	.68318	.05505	3.9984	4.2159	2.07	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00

Total	278	4.2438	.67241	.04033	4.1644	4.3232	2.07	5.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์	96	4.2891	.57130	.05831	4.1733	4.4048	2.45	5.00
30-40ปี	154	4.0627	.69428	.05595	3.9522	4.1733	2.20	5.00
มากกว่า40ปี	28	5.0000	.00000	.00000	5.0000	5.0000	5.00	5.00
Total	278	4.2353	.67442	.04045	4.1557	4.3149	2.20	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้าน1	Between Groups	19.381	2	9.690	25.063	.000
	Within Groups	106.327	275	.387		
	Total	125.708	277			
ด้าน2	Between Groups	19.630	2	9.815	25.723	.000
	Within Groups	104.929	275	.382		
	Total	124.559	277			
ด้าน3	Between Groups	27.338	2	13.669	25.013	.000
	Within Groups	150.283	275	.546		
	Total	177.621	277			
ด้าน4	Between Groups	34.404	2	17.202	21.433	.000
	Within Groups	220.717	275	.803		
	Total	255.121	277			
ด้าน5	Between Groups	18.888	2	9.444	24.419	.000
	Within Groups	106.354	275	.387		
	Total	125.242	277			
ผลรวม	Between Groups	21.237	2	10.619	27.875	.000
	Within Groups	104.756	275	.381		
	Total	125.993	277			

ภาพ 10 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุภาพรวม

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Scheffe

Dependent Variable	(I) อยุ่	(J) อยุ่	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ตัวน1	น้อยกว่30ปี	30-40ปี	.14808	.08086	.189	-.0509	.3471
		มากกว่า40ปี	-.75625*	.13355	.000	-1.0849	-.4276
	30-40ปี	น้อยกว่30ปี	-.14808	.08086	.189	-.3471	.0509
		มากกว่า40ปี	-.90433*	.12775	.000	-1.2187	-.5899
	มากกว่า40ปี	น้อยกว่30ปี	.75625*	.13355	.000	.4276	1.0849
		30-40ปี	.90433*	.12775	.000	.5899	1.2187
ตัวน2	น้อยกว่30ปี	30-40ปี	.21109*	.08033	.033	.0134	.4088
		มากกว่า40ปี	-.69151*	.13267	.000	-1.0180	-.3650
	30-40ปี	น้อยกว่30ปี	-.21109*	.08033	.033	-.4088	-.0134
		มากกว่า40ปี	-.90260*	.12690	.000	-1.2149	-.5903
	มากกว่า40ปี	น้อยกว่30ปี	.69151*	.13267	.000	.3650	1.0180
		30-40ปี	.90260*	.12690	.000	.5903	1.2149
ตัวน3	น้อยกว่30ปี	30-40ปี	.36046*	.09613	.001	.1239	.5970
		มากกว่า40ปี	-.66146*	.15878	.000	-1.0522	-.2707
	30-40ปี	น้อยกว่30ปี	-.36046*	.09613	.001	-.5970	-.1239
		มากกว่า40ปี	-1.02192*	.15187	.000	-1.3957	-.6481

ด้าน4	มากกว่า40ปี	น้อยกว่า30ปี	.66146*	.15878	.000	.2707	1.0522
	น้อยกว่า30ปี	30-40ปี	1.02192*	.15187	.000	.6481	1.3957
ด้าน5	น้อยกว่า30ปี	30-40ปี	.48828*	.11650	.000	.2016	.7750
	มากกว่า40ปี	มากกว่า40ปี	-.59722*	.19242	.009	-1.0708	-.1237
ด้าน6	30-40ปี	น้อยกว่า30ปี	-.48828*	.11650	.000	-.7750	-.2016
	มากกว่า40ปี	มากกว่า40ปี	-1.08550*	.18406	.000	-1.5385	-.6325
ด้าน7	มากกว่า40ปี	น้อยกว่า30ปี	.59722*	.19242	.009	.1237	1.0708
	30-40ปี	30-40ปี	1.08550*	.18406	.000	.6325	1.5385
ด้าน8	น้อยกว่า30ปี	30-40ปี	.13542	.08087	.248	-.0636	.3344
	30-40ปี	มากกว่า40ปี	-.75744*	.13357	.000	-1.0862	-.4287
ด้าน9	30-40ปี	น้อยกว่า30ปี	-.13542	.08087	.248	-.3344	.0636
	มากกว่า40ปี	มากกว่า40ปี	-.89286*	.12776	.000	-1.2073	-.5784
ด้าน10	มากกว่า40ปี	น้อยกว่า30ปี	.75744*	.13357	.000	.4287	1.0862
	30-40ปี	30-40ปี	.89286*	.12776	.000	.5784	1.2073
ผลรวม	น้อยกว่า30ปี	30-40ปี	.22633*	.08026	.020	.0288	.4239
	30-40ปี	มากกว่า40ปี	-.71094*	.13256	.000	-1.0372	-.3847
ด้าน11	น้อยกว่า30ปี	น้อยกว่า30ปี	-.22633*	.08026	.020	-.4239	-.0288
	30-40ปี	มากกว่า40ปี	-.93727*	.12680	.000	-1.2493	-.6252
ด้าน12	มากกว่า40ปี	น้อยกว่า30ปี	.71094*	.13256	.000	.3847	1.0372
	30-40ปี	30-40ปี	.93727*	.12680	.000	.6252	1.2493

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ภาพ 11 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุรายด้าน

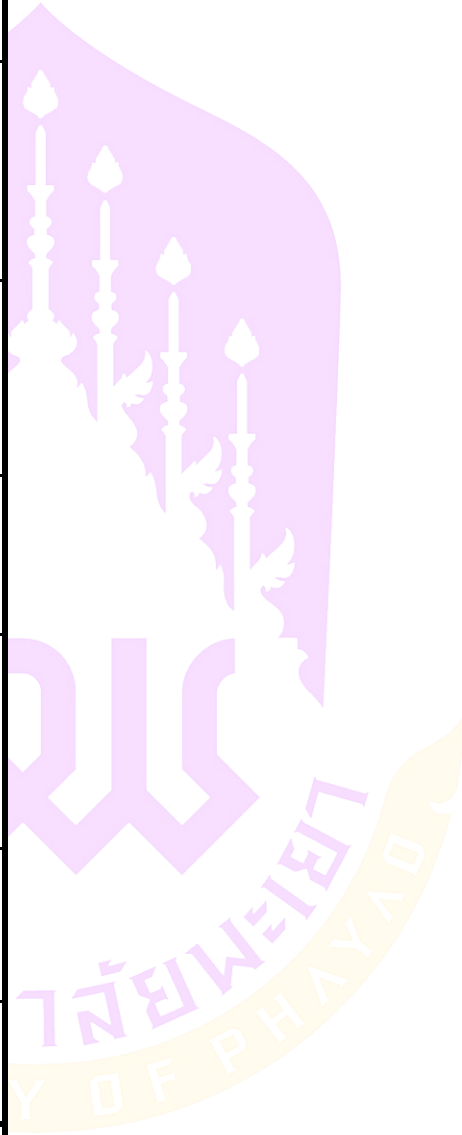
Oneway จำแนกประสมการดำเนินการทำงาน

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ด้าน1 น้อยกว่า5ปี	79	4.3131	.59851	.06734	4.1790	4.4471	2.33	5.00
	5-10ปี	3.9521	.63281	.07165	3.8095	4.0948	2.07	4.93
	มากกว่า10ปี	4.3730	.69467	.06315	4.2480	4.4980	2.27	5.00
Total	278	4.2379	.67366	.04040	4.1584	4.3174	2.07	5.00
ด้าน2 น้อยกว่า5ปี	79	4.3603	.58758	.06611	4.2287	4.4919	2.38	5.00
	5-10ปี	4.0000	.60633	.06865	3.8633	4.1367	2.38	4.92
	มากกว่า10ปี	4.3649	.71835	.06530	4.2356	4.4942	2.31	5.00
Total	278	4.2612	.67058	.04022	4.1820	4.3404	2.31	5.00
ด้าน3 น้อยกว่า5ปี	79	4.3956	.59929	.06743	4.2613	4.5298	2.50	5.00
	5-10ปี	4.0321	.63144	.07150	3.8897	4.1744	2.25	5.00
	มากกว่า10ปี	4.1932	.97334	.08849	4.0180	4.3684	1.75	5.00
Total	278	4.2055	.80077	.04803	4.1109	4.3000	1.75	5.00
ด้าน4 น้อยกว่า5ปี	79	4.4662	.56575	.06365	4.3395	4.5930	2.83	5.00
	5-10ปี	4.1218	.65226	.07385	3.9747	4.2689	2.17	5.00
	มากกว่า10ปี	4.0592	1.25478	.11407	3.8334	4.2851	1.33	5.00
Total	278	4.1924	.95969	.05756	4.0791	4.3058	1.33	5.00
ด้าน5 น้อยกว่า5ปี	79	4.3137	.60322	.06787	4.1786	4.4489	2.36	5.00
	5-10ปี	3.9524	.63801	.07224	3.8085	4.0962	2.07	5.00

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ทั้งหมด 10 ไม้	121	4.3861	.68348	.06213	4.2630	4.5091	2.29	5.00
Total	278	4.2438	.67241	.04033	4.1644	4.3232	2.07	5.00
ไม้ 5 ไม้	79	4.3524	.57280	.06444	4.2241	4.4807	2.45	5.00
5-10 ไม้	78	3.9929	.59644	.06753	3.8584	4.1274	2.20	4.88
มากกว่า 10 ไม้	121	4.3151	.74483	.06771	4.1810	4.4491	2.29	5.00
Total	278	4.2353	.67442	.04045	4.1557	4.3149	2.20	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้าน1	Between Groups	9.025	2	4.512	10.635	.000
	Within Groups	116.683	275	.424		
	Total	125.708	277			
ด้าน2	Between Groups	7.398	2	3.699	8.683	.000
	Within Groups	117.161	275	.426		
	Total	124.559	277			
ด้าน3	Between Groups	5.219	2	2.609	4.162	.017
	Within Groups	172.402	275	.627		
	Total	177.621	277			
ด้าน4	Between Groups	8.459	2	4.230	4.715	.010
	Within Groups	246.662	275	.897		
	Total	255.121	277			
ด้าน5	Between Groups	9.460	2	4.730	11.234	.000
	Within Groups	115.782	275	.421		
	Total	125.242	277			
ผลรวม	Between Groups	6.436	2	3.218	7.402	.001
	Within Groups	119.557	275	.435		
	Total	125.993	277			

ภาพ 12 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานภาพรวม

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Scheffe

Dependent Variable	(I) ในกรณีที่มีปัจจัยงาน	(J) ในกรณีที่มีปัจจัยงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ด้าน1	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	.36094 ^a	.10397	.003	.1050	.6168
		มากกว่า10ปี	-.05992	.09422	.817	-.2918	.1720
	5-10ปี	น้อยกว่า5ปี	-.36094 ^a	.10397	.003	-.6168	-.1050
		มากกว่า10ปี	-.42087 ^a	.09459	.000	-.6537	-.1881
	มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี	.05992	.09422	.817	-.1720	.2918
		5-10ปี	.42087 ^a	.09459	.000	.1881	.6537
ด้าน2	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	.36027 ^a	.10419	.003	.1039	.6167
		มากกว่า10ปี	-.00464	.09441	.999	-.2370	.2277
	5-10ปี	น้อยกว่า5ปี	-.36027 ^a	.10419	.003	-.6167	-.1039
		มากกว่า10ปี	-.36491 ^a	.09478	.001	-.5982	-.1316
	มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี	.00464	.09441	.999	-.2277	.2370
		5-10ปี	.36491 ^a	.09478	.001	.1316	.5982
ด้าน3	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	.36352 ^a	.12638	.017	.0525	.6746
		มากกว่า10ปี	.20239	.11453	.212	-.0795	.4843
	5-10ปี	น้อยกว่า5ปี	-.36352 ^a	.12638	.017	-.6746	-.0525
		มากกว่า10ปี	-.16113	.11497	.376	-.4441	.1218
	มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี	-.20239	.11453	.212	-.4843	.0795
		5-10ปี	.16113	.11497	.376	-.1218	.4441

ด้าน4	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	34445	15117	.076	-.0276	.7165
		มากกว่า10ปี	40702	13699	.013	.0699	.7442
5-10ปี	น้อยกว่า5ปี		-34445	15117	.076	-.7165	.0276
		มากกว่า10ปี	.06257	13752	.902	-.2759	.4010
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี		-40702	13699	.013	-.7442	-.0699
		5-10ปี	-.06257	13752	.902	-.4010	.2759
ด้าน5	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	.36136	10357	.003	.1065	.6163
		มากกว่า10ปี	-.07233	09386	.743	-.3033	.1587
5-10ปี	น้อยกว่า5ปี		-.36136	10357	.003	-.6163	-.1065
		มากกว่า10ปี	-.43369	09422	.000	-.6656	-.2018
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี		.07233	09386	.743	-.1587	.3033
		5-10ปี	43369	09422	.000	.2018	.6656
ผลรวม	น้อยกว่า5ปี	5-10ปี	.35949	10525	.003	.1005	.6185
		มากกว่า10ปี	.03731	09537	.926	-.1974	.2720
5-10ปี	น้อยกว่า5ปี		-.35949	10525	.003	-.6185	-.1005
		มากกว่า10ปี	-.32218	09574	.004	-.5578	-.0865
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า5ปี		-.03731	09537	.926	-.2720	.1974
		5-10ปี	.32218	09574	.004	.0865	.5578

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ภาพ 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามประเภทการดำเนินงานรายด้าน

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วิชาญ จินายะ
วัน เดือน ปี เกิด	29 เมษายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2544 ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	123 หมู่ 16 ตำบลหนองหลวง อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	วิชาญ จินายะ. (ผู้บรรยาย). (17-23 เมษายน 2565). การศึกษาสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในการประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 690-702). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

